

Alexandru Matei

COMENTATOR

România (pg. 26)

Istorie

Libera 12.07.08

„Închiderea programului” și „Premieră pe țară”. Am găsit, într-un ungher cum sșar zice, un „Panoramic Radio-TV” din decembrie 1993. La patru ani de la Revoluție, televiziunea în România se făcea la fel ca înaintea. În afara programelor prelungite și a reînființării programului 2, a eliminării emisiunilor omagiale, dacă vreți să aflați câte ceva despre reprezentarea lumii în România comunistă, puteți foarte bine să citiți un „Panoramic Radio-TV” din 1993... Există în limbajul revistei un ton și un vocabular exhaustivist: „panoramic” – adică vedere totalizantă; referințe la bilanț și formulările generaliste („Asemenea oamenilor, instituțiile naționale își au și ele soarta lor.”); aluzii volt ironice la clișeele de mai an: „salutul televiziunii”, „filme bune... anul are”; figurile de stil standardizate: „la granița dintre ani” – care transmit cititorului faptul că TVR rămâne o instituție națională cu drept de copyright asupra vetustelor sintagme oficiale. Până și aceste delicios de naive astăzi puncte de suspensie, care vor să anunțe o surpriză, să învieze încremenirea sintagmelor prefabricate („cel mai bun curs de schimb al zilei pentru orice tip de valută, numai la... Adriatică”), mărturisesc tracul și morga limbajului public, diferit, altul decât cel privat, produs în nume propriu și deci eliberat de datoriile pedagogice și sociale. La 19 ani de la Revoluție – spre sfârșitul intervalului brucanian –, când limbajul presei a intrat de multă vreme în matricea retorică a eficacității, fără nici o urmă de vinovăție față de abdicarea de la funcția educativă cu care fusese înzestrat, ar fi timpul unui studiu al retoricii presei românești de dinainte, dincoace de punerea ei în slujba cultului personalității. TVR însemna încă, în 1993, vitrina unică a realității românești și avea deci orgoliul ochiului ciclop și al creatorului de lume. Dar mai e ceva, mai am o remarcă de făcut, una care va răsturna perspectiva: în toate emisiunile de divertisment ale acelor ani – deja mult mai slabe în 1993 – intertextualitatea culturală e la mare preț. Divertismentul TV de pe vremuri are o memorie. Un duet Angela Similea-Florin Piersic din anii 1980 trece în revistă

cupluri celebre din istoria literaturii:

Othello și Desdemona, Romeo și Julieta etc. Programele TVR realizate de mințile celor care au trăit pe vremea comunismului seamănă izbitor cu cele ale TVR Cultural de astăzi: documentare despre artă, teatru TV, filme de cinematecă, emisiuni istorice; există nenumărate reverențe pe care televiziunea le făcea culturii mari, canonului – enervante de la un moment dat. Din 1995 am intrat în epoca televiziunii contemporane, al cărei prim principiu este imediatul, autenticul, nefardatul, surprinderea „în facere” a realității.

Poetica e alta, estetica așijderea, vedem o altă lume la televizor. Fără memorie culturală însă. Reprezentarea televizuală a lumii în România după 1995 s-a dispensat de memorie. De aceea, uneori, nostalgia care mă apucă se dovedește un bun trigger pentru note de istoria televiziunii.

LEGEA ȘTIRILOR BUNE, NECONSTITUȚIONALĂ

MIERCURI. Curtea Constituțională a anunțat că proiectul de modificare a Legii audiovizualului privind ponderea egală a știrilor pozitive și negative în jurnalele televiziunilor, elaborat de parlamentarii Gheorghe Funar (PRM) și Ioan Ghișe (PNL), este neconstituțional. 12.07.08

România Libera pg. 2